

احمدی نژاد در برابر تکنوکراتها

علی آفونه

آقای دکتر محمود احمدی نژاد، رئیس جمهور ایران، در سال 2005، با این وعده به کاخ سعدآباد راه یافت که "پول نفت را بر سر سفره مردم" ببرد. اما، با وجود افزایش درآمد نفت، وعده های ایشان برآورده نشده اند. همچنان که تورم افزوده می شود و سطح زندگی مردم -- به ویژه طبقه مستضعفین که آقای احمدی نژاد داعیه حمایت از ایشان را دارند -- رو به وخامت می گذارد، بحث دولتمردان ایران بر سر این است که چه کسی مسئول و مسبب مشکلات اقتصادی کشور است؟ آقای احمدی نژاد "دستهای خارجی"، "دشمنان داخلی"، و حتی وزرای کابینه خود را مسئول می داند. اما رقبای سیاسی و حتی برخی از حامیان روحانی وی، از خط مشی رئیس جمهور انتقاد کرده و شخص او را مسئول می دانند. حال که بحث پذیرش یا عدم پذیرش مسئولیت اوج گرفته، رئیس جمهور ایران با ترمیم کابینه سعی بر آن دارد تا همبستگی حامیان خود را بیشتر کرده، و بدین ترتیب برای اجرای برنامه های خود در موقعیت بهتری قرار گیرد. اما، برنده اصلی این ماجرا سپاه پاسداران است، و این مشاجره می تواند نمادی از آغاز پایان دوره ریاست جمهوری. بحث انگیز آقای احمدی نژاد باشد.

پاسداران یا نیروی مقاومت بسیج را دارند (نگاه کنید به جدول شماره 1).

دور اول : سخنرانی احمدی نژاد در قم

ترمیم کابینه آقای احمدی نژاد شاید نخبگان نظام را نیز شگفت زده کرده باشد، اما، در واقع این جریان آغاز فاز علنی ستیزی مداوم بود، که سال ها گریبان گیر جناح تندرو جمهوری اسلامی بوده است. در 16 آوریل، به هنگام یک سخنرانی مهم در قم، آقای احمدی نژاد، برای نخستین بار، وزرا و کارمندان ارشد دولت خود را متهم به کارشکنی و مخالفت با سیاست های دولت کردند. ایشان به روال معمول سخنرانی های سیاسی ایرانی، سخنان خود را با بلند کردن انگشت اتهام به سوی "دست های خارجی" آغاز کردند. سپس مسیر سخنانشان را به سوی مضمون مورد پسند دیگری کشاندند: " دشمنان داخلی" که در روند کار دولت وی اختلالگری می کنند.⁵ ایشان اظهار داشتند: "دشمنان داخلی" سرگرم توطئه بر علیه دولت بوده اند و باید شکرگزار این بود که توطئه تورم هشتاد درصدی شکست خورده است. ایشان توضیح دادند: "کسانی هستند که چه در گذشته و چه در حال حاضر از حمایت مخصوص دولت برخوردار شده اند و از این موقعیت سوء استفاده می کنند." و ادامه دادند: " این مشکل تا حدودی حل شده است، اما هنوز خودی ها از موقعیت خود استفاده کرده و به ثروت خود می افزایند."⁶ آقای احمدی نژاد به نیروهای اجرایی

در 8 آوریل 2008، در بحبوحه گرانی مواد غذایی و مسکن،¹ که به گفته روزنامه های اقتصادی ایران نمادی از مرحله نهایی " بیماری هلندی" اقتصاد ایران است،² آقای احمدی نژاد تغییرات عنقریب در ترکیب کابینه خود را از طریق یادداشتی در وبلاگ رسمی خویش اعلام کرد. گذشته از یادداشت رئیس جمهور، گزارش های رسمی دیگر نیز حاکی از شایعاتی در مورد جایگزینی وزیر اقتصاد و دارایی، آقای دکتر داوود دانش جعفری، و وزیر کشور، حجت الاسلام مصطفی پورمحمدی، یکی از دو روحانی باقیمانده در کابینه آقای احمدی نژاد بود.³ و اظهار شده بود که آقای دکتر حسین صمصامی مزرعه آخوند و آقای محمد رضا رحیمی به عنوان وزرای موقت خدمت خواهند کرد. اقدام احمدی نژاد حتی نزدیکترین متحدان وی را به حیرت انداخت. آنچنان که، به هنگام اعلام این تغییرات، وزرای کابینه و حتی آقای دکتر غلامحسین الهام -- سخنگوی دولت آقای احمدی نژاد که در ضمن در سمت وزیر دادگستری نیز خدمت می کند -- از این تغییرات قریب الوقوع بی اطلاع بودند.⁴ این جا به جایی دوباره قدم دیگری در جهت تحکیم موقعیت سپاه پاسداران و دستگاه های امنیتی برای تسلط هر چه بیشتر بر ایران بود. اگر آقای پور محمدی توسط رئیس جمهور از مقام خود برکنار شود، وزیر اطلاعات، حجت الاسلام غلامحسین اژه ای تنها روحانی باقیمانده در کابینه خواهد بود، و دوازده تن از بیست و یک وزیر کابینه، سابقه عضویت در سپاه

اشاره کردند که در قاچاق سیگار دست داشته و اداره گمرک را نادیده می گیرند.

سپس آقای احمدی نژاد، در گله از وزاری که خود منصوب کرده بودند، اظهار داشتند: "ما تلاش کردیم سیستم مالیاتی را کامپیوتری کنیم تا از این راه درآمد هر شخص ثبت شده و بر این قاعده مالیات ها را جمع آوری بکنیم، اما هر وقت سعی کردیم تا این طرح را عملی کنیم، دست های مخالف نگذاشتند".⁷ وی رو به وزیر اقتصاد و دارایی کرده و پرسیدند: "آقای وزیر دارایی چگونه دو کارخانه که هر دو یک نوع کالا تولید می کنند و به یک اندازه فروش دارند، دو مبلغ متفاوت مالیات می پردازند؟ یک کارخانه 300 میلیون تومان (\$ 328.000) و دیگری به زحمت تنها حدود 3 میلیون تومان مالیات می پردازد." بدین وسیله ایشان وانمود کردند که، برخلاف وزیر اقتصاد و دارایی، به عدالت اجتماعی و انصاف اهمیت می دهند.

در ضمن همان سخنرانی، آقای احمدی نژاد بانک های دولتی را به تخلف و اجحاف متهم کردند و ادامه دادند: آنها به " افراد مشخصی " وام های گزاف و غیر موجه داده اند، در حالی که مردم عادی در تنگدستی به سر می برند. در جمع بانک های، به قول ریاست جمهوری متخلف، به ویژه بانک مرکزی مسئله ساز بود. " در تلاش برای کنترل حساب پس انداز مردم در سیستم بانکی اسلامی بدون ربح، دولت مقرراتی وضع کرد که بانک ها نتوانند هر کاری که خواستند با اندوخته مردم بکنند." اما " بانک ها پس از انباشته کردن صندوق خود از پس انداز های مردم، " مستقلاً تصمیم می گیرند که به چه کسی وام بدهند و به چه کسی ندهند. این یک عمل تبعیضانه است، " آقای احمدی نژاد اظهار داشتند که خود ایشان سعی بر سامان دهی این وضع داشته اند و معترضانه ادامه دادند " مقرراتی وضع کردیم که پس انداز مردم توسط بانک ها صرف وام دادن به امور کشاورزی، بازرگانی، خانه سازی و فعالیت های صنعتی بشود. اما به این هم اعتراضاتی شد و مقررات لغو شدند."⁸

موج حمله های آقای احمدی نژاد در قم بی جواب نماند. آیت الله محمدرضا مهدوی کنی، دبیر کل هفتاد و هفت ساله جامعه روحانیت مبارز و عضو مجلس خبرگان، از روحانیون خواست که از "هیچ کس نترسند و حقیقت را در راه خدا بگویند."⁹ ایشان به آقای احمدی نژاد اخطار دادند که اگر روحانیون

خود را درگیر مشاجرات لفظی سیاستگزاری های اقتصادی درون دولتی نمی کنند، رئیس جمهور نباید سکوت آنان را به عنوان حمایت ضمنی از سیاست های دولت تلقی کنند یا تصور کنند که روحانیون به گویان ایشان هستند. آیت الله مهدوی کنی ادامه دادند که " ما حق نداریم دیگران را به خاطر مشکلات اجتماعی ملامت کنیم. . . من . . . به آقای احمدی نژاد . . . گفته ام که ما [روحانیون] را به عنوان یک ابزار بحساب نیاورد." ایشان هشدار دادند: "ما واعظین دوره سلطانی نیستیم، و احمدی نژاد نباید انتظار مدح و ثنا از جانب ما داشته باشد."¹⁰

اکنون، آقای احمدی نژاد، ناتوان از تغییر قوانین علم اقتصاد، بیش از تخصص و کارآمدی به وفاداری وزیران خود نیاز دارد. این نیاز، به ویژه، از آن جا پیداست که روحانی عالی رتبه ای چون آیت الله مهدوی کنی و روحانیون دیگر، از جمله آیت الله ناصر مکارم شیرازی، آیت الله عبدالکریم موسوی اردبیلی، و از همه مهمتر، مرجع تقلید و هم پیمان دیرپایه آقای احمدی نژاد، آیت الله محمد تقی مصباح یزدی از سیاست های اقتصادی دولت و از سوء مدیریت اقتصادی آقای احمدی نژاد انتقاد کردند.¹¹

دامنه انتقاد از دولت، حتی در روزنامه ها و خبرگزاری های نیمه رسمی نیز منعکس شد، و مطبوعات ادعاهای آقای احمدی نژاد را، مبنی بر دخالت عوامل دشمن در ناکامی سیاست های اقتصادی دولت، مورد انتقاد قرار دادند. خبرگزاری اینترنتی عصر ایران این دو پرسش را از آقای احمدی نژاد مطرح کرد: که چرا " [آقای] احمدی نژاد تاکنون نامی از این عناصر نبرده، بخصوص اکنون که وی آنها را بخوبی شناسائی کرده" و چرا آقای احمدی نژاد بانک هایی را که، به گفته ایشان، زندگی جوانان ایران را به تباهی کشانده اند، معرفی نکرده است. سر مقاله عصر ایران همچنین می پرسد که چگونه امکان دارد که نام یک جیب بُر عادی در اخبار ذکر می شود، ولی نام سوپر دزدها، که بدون مجازات و به بهترین وجه زندگی می کنند، بر ملا نمی شود، و چنین ادامه می دهد: "چگونه است رئیس جمهور که رئیس شورای عالی امنیت ملی و منتصب کننده و رئیس وزیر اطلاعات می باشد قادر به افشای نام این جنایتکاران نیست؟"¹² آقای مهدی کربوبی، سخنگوی پیشین مجلس و رقیب آقای احمدی نژاد در انتخابات ریاست جمهوری، نیز انتقاداتی مشابه داشت. او گفت: " شما ادعا دارید که در سه سال گذشته مافیای پول و قدرت مانع از

انجام وظایف شما شده اند، لطفا می توانید بگوئید که اینها چه کسانی هستند؟¹³

آقای استوارت لوی بود، باعث اخلال در اداره امور اقتصادی ایران شد.²⁰

حتی مقامات رسمی جمهوری اسلامی ادعاهای آقای رئیس جمهور را مورد بازخواست قرار دادند. حجت الاسلام محمد نیازی، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، خواهان جزئیات بیشتری در مورد مافیای اقتصادی شد تا بتواند تحقیقات قانونی لازم را آغاز کند.¹⁴ آقای حسینعلی امینی، رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، نیز برای آغاز تحقیقات رسمی، از مقام ریاست جمهوری درخواست تهیه جزئیات لازم را کرد.¹⁵

در جبهه تکنوکرات ها، آقای طهماسب مظاهری، مدیر کل بانک مرکزی، با طعنه اظهار داشت که "بانک مرکزی یک بنگاه خیریه نیست" و نسبت به توزیع پول از صندوق بانک مرکزی به بانکهای دیگر اخطار داد.¹⁶ روزنامه سرمایه، با کنایه به عدم مسئولیت پذیری آقای احمدی نژاد، پرسید بالاخره "رئیس جمهور ایران رئیس دولت یا سخنگوی اپوزیسیون است؟"¹⁷ *دنیای اقتصاد* از این هم پا را فراتر گذاشت و بطور جدی تری نسبت به برنامه ریزی های ناشیانه اقتصادی دولت اخطار داد و متذکر شد که رکود اقتصادی موجب فروپاشی نظام شاهنشاهی شد.¹⁸

انتقام جونی وزیر

در بیستم آوریل، آقای دانش جعفری، وزیر برکنار شده اقتصاد و دارایی، در مراسم تودیع خود سخنرانی گزنده ای ایراد کرد، که در آن وی به اختلافات درونی اشاره کرده و تصویر روشن تری از تصمیم گیریهای اقتصادی دولت را ترسیم کرد.¹⁹ وی از گروه های فشار در درون دولت انتقاد کرد که "سعی بر تغییر جهت امروسیله اطلاعات غلط و نا مربوط داشتند . . . و اوضاع اقتصادی را وخیم نمودند." ایشان به صورت سربسته اظهار داشتند که تمام بدگویی ها و شایخون ها باعث تضعیف موقعیت سوق الحیثی ایران شده است. آقای دانش جعفری به مداخلات و اظهار نظر های غیر مسئولانه و نابجای مجمع تشخیص مصلحت، خبرگزاری رسمی دولت و تعدادی از کاندیداهای سابق، و حتی آینده، ریاست جمهوری در امور اقتصادی دولت اعتراض کرد و گفت این مداخلات آنهم در لحظاتی که دولت ایران درگیر یک "مسابقه شطرنج فرساینده با وزارت دارایی امریکا و معاون صهیونیست وی

وی بخصوص از ولی نعمت سابق خود، آقای احمدی نژاد، خشمگین بود که باعث انحلال نظام بوروکراسی و بازرسی در تصمیم گیری های مهم دولتی شده است. "وقتی قرار بر انحلال سازمان برنامه و بودجه است، باید گفت که این حرکت حساب شده نبود و حاصلی غیر از شکست و نا امیدي برای کارمندان این نهاد بزرگ نداشت."²¹

آقای دانش جعفری، سپس متحدین رئیس جمهور را متهم کرد که زیان های جبران ناپذیری به اعتبار بین المللی جمهوری اسلامی وارد کرده اند: "روزی دکتر محمد رضا رحیمی، رئیس کل دیوان محاسبات کشور -- که آقای احمدی نژاد بعدا وی را به عنوان جانشین وزارت کشور منتصب کرد --، در مصاحبه ای اعلام نمود که قرارداد نفتی که در دولت قبلی مسئله ساز بود و مستلزم 20 میلیون دلار هزینه است باید منقضی شود. وزیر نفت و من با وی صحبت کرده و خاطر نشان کردیم که چنین عملی با در نظر گرفتن قراردادهای بین المللی به اعتبار ما صدمه خواهد زد و مردم دیگر به ما اعتماد نخواهند کرد. در واقع، این مسئله برای ایران شکست بزرگی بود. فسخ این قرارداد تجاری و زیر پا گذاشتن تعهدات و قراردادهای از سوی ایران به روابط تجاری ما با هند صدمه زد."²²

آقای دانش جعفری از انتقاد مستقیم از رئیس جمهور نیز ابایی نداشت. ایشان در مرور سخنرانی آقای احمدی نژاد در قم، اظهار داشتند: "هر کس به آسانی می تواند منشاء گزارش های غیر حرفه ای را که به مقامات بالا می رسد شناسائی کند. اول این که هیچ یک از رؤسای گمرک، مالیات و هیات مدیره دخانیات از مسائلی که [آقای] احمدی نژاد در سخنرانش مطرح کرد با خبر نبودند و علاوه بر آن هیچ کدام از آن نکات اصلا حقیقت ندارد. بعنوان مثال: واردات سیگار به این کشور آزاد است، و هیچ امتیازی به کسی داده نشده است. بیست و یک کمپانی بزرگ و کوچک در واردات سیگار دست دارند، تجارتی که بالغ بر 300 میلیون یورو در سال گذشته ارزش داشته است. اکنون چگونه کسی حاضر است که 5 بلیون دلار بپردازد که امتیاز واردات سیگار را بخرد [آن طور که آقای احمدی نژاد مطرح کرده است]؟ این بحث غیر منطقی است."²³ ایشان سپس به شکایت آقای احمدی نژاد

مینی بر مالیات نابرابر اشاره کردند. با توجه به تناقض مالیاتی استناد شده توسط آقای احمدی نژاد، وزیر برکنار شده اظهار داشت: "بازرسی‌ها نشان می‌دهد که چنین پرونده‌هایی در ادارات مالیاتی جمهوری اسلامی ثبت نشده است. از آن گذشته، سیستم مالیاتی ما بر اساس فروش نیست، و ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که دو مؤسسه بازرگانی به یک اندازه مالیات بپردازند. سیستم مالیاتی ما بر اساس درآمد است. . . . ممکن است که دو کارخانه به یک اندازه فروش داشته باشند، اما هزینه تولید آنها الزاماً به یک اندازه نباشد."²⁴

با توجه به معضل تورم، ایشان پرسیدند: "آیا ممکن است که نقدینه را کم کرد وقتی که بانک ملی 60 میلیون دلار را به ریال تبدیل می‌کند؟ تورم نتیجه غیر قابل انکار چنین سیاستی است و هیچ‌کس نمی‌تواند از واقعیت فرار کند." ایشان هشدار دادند: "اگر ما می‌خواهیم بر مشکلات اقتصادی غلبه کنیم باید در اصول علم اقتصاد متبحر شویم و به آن اصول صادق باشیم. . . . مدیر کل بانک ملی و من هر دو مخالف پائین آوردن بهره بودیم."²⁵

دور دوم: سخنرانی احمدی نژاد در همدان

آقای احمدی نژاد، در تاریخ بیست و سوم آوریل، در حین سفر استانی خود به همدان پاسخ دندان شکنی به منتقدین خود داد. ایشان آقای مهدی کروی، رئیس پیشین مجلس، را به خاطر رفتار تحقیرآمیزش نسبت به مردم -- که به قول ایشان، در سخنرانی‌های آقای احمدی نژاد همچون دُلُفین بالا و پائین می‌پرند -- نکوهش کرد.²⁶ آقای احمدی نژاد اظهار داشتند: "اگر هر مسئول امور، وزیر یا نماینده مجلس، در راه خدا خدمت نکند، بعد از تمام شدن دوره خدمتش آشکار خواهد شد که در دوران طولانی تصدی مقامات در راه منافع مردم کار نکرده و تنها به فکر منافع شخصی خود بوده است. چنین اشخاصی از ملت طلبکار می‌شوند و هنگامی که توسط مردم کنار گذاشته می‌شوند، مردم را نادان خطاب می‌کنند."²⁷ آقای احمدی نژاد حتی از حمله به آیت الله علی اکبر هاشمی رفسنجانی، رئیس جمهور سابق و یکی از با نفوذترین سیاستمداران جمهوری اسلامی، که داد و ستدهای گسترده و وسیع وی بنا به گفته آقای احمدی نژاد در تضاد با برنامه‌های عدالت اجتماعی دولت است، کوتاهی نکرد.

با توجه به مشکلات اقتصادی، تورم و هزینه بالای مسکن، تنها راه نجات آینده سیاسی آقای احمدی

نژاد، و پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری سال 2009، گریز از مسئولیت ناکامی‌های اقتصادی دولت و نسبت دادن آن‌ها به خرابکاری‌های دشمنان خارجی و داخلی و حتی به وزرای کابینه است.

آقای احمدی نژاد، دانش جعفری، وزیر سابق اقتصاد، را به خاطر مقاومت در مقابل سیاست رفع محدودیت‌های وام‌گزارى نظام بانکی سرزنش کرد: "بعضی‌ها در برابر این سیاست‌ها مقاومت کردند و معتقد بودند که این سیاست‌ها خیلی غیر علمی و نابخردانه و بر خلاف دانش متخصصین است. اما ما به آنها می‌گوئیم: اگر خواهان عدالت نیستند بهتر است که در مقابل مسیر ما قرار نگیرند و بدانند که مردم در صحنه حضور دارند و خودشان این کار را خواهند کرد."²⁸ آقای احمدی نژاد ادامه دادند که تکنوکرات‌ها ممکن است که در مقابل تأکید وی بر عدالت اجتماعی موضع بگیرند. اما اگر ایران با مشکلات اقتصادی روبرو شد، مردم همواره با "فرهنگ شهید پروری" با این مشکلات روبرو خواهند شد."²⁹

سخنرانی آقای احمدی نژاد در همدان، بار دیگر موج تمسخر را در رسانه‌ها برانگیخت. *نیای اقتصاد* با ریشخند توصیه کرد: "چرا ما بهره [بانک‌های ملی شده] را صفر نکنیم؟!"³⁰ آقای احمدی نژاد، عضو هیات تحقیق و تفحص از صنعت دخانیات کشور، درخواست کرد که آقای احمدی نژاد اطلاعات واردات غیر قانونی دخانیات را، برای پی‌گیری قانونی، به نهاد تحت مسئولیت ایشان تسلیم کند.³¹ آقای اسحاق جهانگیری، وزیر سابق صنایع و معادن در کابینه آقای احمدی نژاد، که بوی خون را استشمام کرده بود، به انتقام از ولی نعمت پیشین خود کمر بست، و گفت که آقای احمدی نژاد، حداقل در یک مورد، دستور تحریف شاخص رشد اقتصادی از 4 به 8 در صد را داده بود.³² اتحادیه صنایع الکتریکی جمهوری اسلامی توصیه کرد که اگر وضع اقتصادی، بدین شکل که آقای احمدی نژاد وانمود می‌کند، خوب است، "بنابراین وقت آن رسیده است که دولت بدهی خود را بما پرداخت کند."³³ همچنین آقای الیاس نادران، عضو کمیته اقتصادی مجلس، با افشاء خبر برداشت غیر مجاز 840 میلیون دلاری از ذخیره ارزی برای واردات میوه خارجی برای نوروز، از شرایط واقعی اقتصادی جمهوری اسلامی پرده برداشت.³⁴

سیاست راهبردی جدید احمدی نژاد

در حال حاضر، آقای احمدی نژاد، ناتوان از دستکاری در قوانین اقتصادی برای پیشبرد اهداف داخلی، بدنبال انتصاب متحدین بی قید و شرط و وفادار در دستگاه های دولتی است. ایشان آقای حسین صمصامی مزرعه آخوند را به جانشینی آقای دانش جعفری برگزیدند. آقای صمصامی دارای دکترای اقتصاد و از شاگردان معاون اول رئیس جمهور، آقای پرویز داودی است. ایشان پیشینه دانشگاهی خود را در مقام استادی دانشکده اقتصاد و علوم سیاسی دانشگاه شهید بهشتی گذرانده است.³⁵ صمصامی رساله دکترای خود را با عنوان " الگویی برای قیمت گذاری نرخ ارز خارجی" زیر نظر محمد ناصر شرافت جهرمی -- رئیس دانشکده در 25 سال گذشته - ارائه داد. دیدگاه های اقتصادی صمصامی ظاهراً بازتاب دیدگاه آقای احمدی نژاد است. او هم معتقد به وضع مقررات بیشتر دولتی برای مبارزه سریع تر با بی عدالتی اجتماعی است.³⁶ از این رو، به نظر می رسد: آقای احمدی نژاد برای تحکیم موقعیت خود کابینه را از شخصیت های نیرومند با شبکه های مستقل پاک سازی می کند.

گزارشات متضادی درباره حجت الاسلام پورمحمدی وجود دارد که آیا او قادر به حفظ مقام خود در کابینه خواهد بود یا خیر؟ در هر صورت، حتی اگر متحدان آقای پورمحمدی، آقای احمدی نژاد را متقاعد کنند که برکناری وزیر کشور را به تعویق بیاورد، موقعیت آقای پورمحمدی در کابینه آقای احمدی نژاد، حداقل به عنوان وزیر کشور، در بهترین وضع ممکن، بسیار ضعیف خواهد بود.³⁷ جانشین برگزیده آقای احمدی نژاد، آقای محمدرضا رحیمی، متولد سال 1948، از روستای سریش آباد استان کردستان، و فارغ التحصیل دانشکده حقوق دانشگاه تهران است. او به عنوان دادستان در گروه و سندج خدمت کرده و مدتی نیز ریاست کمیته شهری سندج را به عهده داشته است. وی همچنین مدتی مدرس رشته حقوق در دانشگاه آزاد ایران، و مدت کوتاهی رئیس دانشکده حقوق آن دانشگاه بوده است. در سال 1993، دولت آقای رفسنجانی وی را به سمت استاندار کردستان منصوب کرد. او، در سمت استانداری، تدریس زبان کردی در دانشگاه آزاد را بنا نهاد. اما، با پیروزی آقای محمد خاتمی در انتخابات ریاست جمهوری سال 1997، از استانداری برکنار شد، زیرا جبهه دوم خرداد وی را متهم به تقلب به نفع رقیب آقای خاتمی، آقای ناطق

نوری، کرد.³⁸ پیروزی آقای احمدی نژاد موقعیت سیاسی آقای رحیمی را بار دیگر زنده کرد. آقای رحیمی ناگهان و به طور اسرارآمیزی به درجه دکتری حقوق از یک مؤسسه بی نام فرانسوی ارتقاء یافت، و با حکم رئیس جمهور به ریاست دیوان کل محاسبات کشور منصوب گردید. رفتار او، در هر حال، بی اشکال نبود. جدا از لغو قراردادهای منعقد خارجی، آقای رحیمی رئیس اخراجی شرکت بیمه ایران را مامور تحقیق و تفحص همان شرکت کرد. و پس از دریافت نتیجه تحقیقات، آقای احمدی نژاد رئیس جدید و اعضاء هیئت مدیره شرکت بیمه ایران را از کار برکنار کرد. این تصمیم به درگیری با آقای دانش جعفری و وزارتخانه اش منجر گردید و با حکم جدیدی، آقای احمدی نژاد اخراجی ها را بار دیگر به کار دعوت کرد، اما آقای رحیمی را در سمت خود باقی گذاشت.³⁹

خبرگزاری های اصلاح طلب اغلب آقای رحیمی را فردی چاپلوس قلمداد می کنند، و برای اثبات این امر این داستان را نقل می کنند، که او، در حضور آقای احمدی نژاد، رئیس جمهور ایران را به پیامبر اسلام تشبیه کرده است: "در سوریه، در یک شهر تاریخی به نام بصره، که ممکن است برای بعضی ناشناخته باشد، مسلمانی به من گفت اگر قرار بر آمدن پیغمبری بعد از پیغمبر باشد همانا احمدی نژاد است."⁴⁰ در حالی که اقتصاد کشور وارد دوره بحرانی می شود، آقای احمدی نژاد، به جای به کارگیری متخصصان، متوسل به چاپلوسان و متملقانی می شود که حقایق را نه آن طور که هست، بلکه آن طور که او می خواهد باشد، به او گزارش می کنند.

نتیجه

با توجه به مشکلات اقتصادی، تورم و هزینه بالای مسکن، تنها راه آقای احمدی نژاد برای برنده شدن در انتخابات آینده، که در سال 2009 برگزار می شود، این است که وی، با عدم پذیرش مسئولیت، تمام گرفتاری های اقتصادی را به خرابکاری از سوی دشمنان و حتی به اعضای کابینه خود نسبت دهد. شاید چنین انگیزه هایی برکناری دانش جعفری را توجیه کند، اما پور محمدی چرا کنار گذاشته شد؟

دو تفسیر وجود دارد: آقای احمدی نژاد، برای تحکیم موقعیت خود، قصد پاک سازی کابینه از افرادی را دارد، که در آغاز کار، به عنوان سهمیه نهادهایی چون بیت رهبری و مجمع تشخیص مصلحت نظام،

به او تحمیل شده اند. از آن جا که، کارنامه آقای پورمحمدی شامل دادستانی استان خوزستان، هرمزگان، کرمانشاه و خراسان؛ ریاست اطلاعات و جاسوسی در خارج از کشور، معاونت وزارت اطلاعات و مشاور سیاسی در دفتر ولایت فقیه می شود،⁴¹ آقای احمدی نژاد مصلحت خود را در برکناری وی از این مقام می داند.

آقای احمدی نژاد، به دلیل شرایط وخیم اقتصادی ایران -- با وجود شاخص بالای درآمد های نفتی -- ، و پس از سخنرانی در قم، به طور فزاینده ای وجهه اجتماعی خود را از دست داده و قدرت مانور سیاسی اش نیز بسیار ضعیف و محدود شده است. در حالی که منصوبین خود آقای احمدی نژاد به وی پشت می کنند، ولایت فقیه، از روی تدبیر و بدون دخالت آشکار، برای پاک نگاه داشتن دامن دست نشانندگان خود در کابینه، از آلودگی ناکارآمدی ها و بی مدیریتی های آقای احمدی نژاد، پاک سازی کابینه را تحمل می کند. همین استدلال دلیل سکوت ولی فقیه در قبال برکناری آقایان پورمحمدی و دانش جعفری است. از این رو، آقای احمدی نژاد می باید مسئولیت کامل شکست هایش را نیز به عهده بگیرد.

علی آلفونه دانشجوی دوره دکتری دانشگاه کپنهاگ در رشته علوم سیاسی است. آقای آلفونه از کالج سلطنتی دفاع دانمارک برای حمایت مالی از این تحقیقات و از آقایان علی افشاری و آرش سیگارچی برای راهنمایی سپاسگزار است. دکتر مایکل روبین، محقق مقیم در مؤسسه امریکن انترپرایز و خانم کریستی هال رابینسون، دستیار ویراستار با آقای آلفونه همکاری کرده اند تا این مقاله چشم انداز خاورمیانه تهیه شود.

جدول شماره یک: سوابق اجتماعی اعضای کابینه احمدی نژاد

عنوان	نام	سال تولد (تقریباً)	محل تولد	تحصیلات	سابقه فعالیت در سپاه
وزیر کشور (موقت)	محمد رضا رحیمی	1948	سریش آباد کردستان	مدرک در حقوق	هیچ
وزیر مسکن و شهرسازی	محمد سعیدی کیا	1946	اصفهان	دیپلم ریاضی مدرک مهندسی	معاون امور اقتصادی بنیاد مستضعفان، وزیر جهاد سازندگی، عضو جهاد سازندگی بندر عباس
وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات	محمد سلیمانی	1954	کازرون	دکترای ارتباطات، الکترونیک فرکانس بالا	رئیس تحقیقات پیشرفته صنایع الکترونیک ایران
وزیر نیرو	سید پرویز فتاح	1961	ارومیه	مدرک مهندسی سیستم	عضو جهاد اسلامی، حضور در جبهه جنگ با عراق، دانشگاه امام حسین، مدیر امور قراردادی پروژه های عمرانی در فرارگاه سازندگی خاتم الانبیا وابسته به سپاه پاسداران، قائم مقام شرکت مهندسی و ساختمانی سپاسد
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	کامران باقریه لنکرانی	1965	تهران	پزشک	هیچ
وزیر رفاه و تامین اجتماعی	عبدالرضا مصری	1956	کرمانشاه	دکترای زمین شناسی	رئیس سازمان تعاون سپاه پاسداران در غرب کشور
وزیر راه و ترابری	محمد رحمتی	1958	یزد	مدرک مهندسی	هیچ
وزیر صنایع و معادن	علی اکبر مهرابیان	1969	نا معلوم	مدرک مهندسی	حضور در جنگ عراق، عضو بسیج، عضو شورای فرماندهی، عضو بسیج دانشگاه علوم و فن آوری ایران
وزیر جهاد کشاورزی	محمد رضا اسکندری	1959	اهواز	مدرک در کشت و زراعت	مسئولیت های متفاوت در جهاد سازندگی در ارتباط با سپاه پاسداران
وزیر دادگستری	غلامحسین الهام	1959	نا معلوم	دکترای حقوق	معاون بازپرس سپاه پاسداران
وزیر امور خارجه	منوچهر متکی	1953	بندرگز	مدرک در علوم اجتماعی و روابط خارجی	هیچ
وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی	محمد حسین صفار هرندي	1953	تهران	نامزد دکترای مدیریت استراتژیک	مسئولیت های متفاوت در ارتباط با سپاه پاسداران
وزیر علوم و فناوری اطلاعات	محمد مهدی زاهدی	1954	کرمان	دکترای ریاضی	هیچ
وزیر آموزش و پرورش	علی رضا علی احمدی	نا معلوم	نا معلوم	دکترای مدیریت تولید	هیچ
وزیر امور اقتصاد و دارایی (موقت)	حسین صمصامی مزرعه آخوند	نا معلوم	نا معلوم	دکترای اقتصاد	نا معلوم
وزیر اطلاعات	غلام حسین اژه ای	1956	اژیه	معمم مدرک حقوق	هیچ
وزیر نفت	غلامحسین نودری	نا معلوم	نا معلوم	مدرک مهندسی	حضور در جنگ عراق، ریاست لجستیک در جبهه و مناطق نفتی، رئیس سیستم دفاعی تاسیسات نفتی، عضو بسیج
وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	مصطفی محمد نجار	1956	تهران	مدرک مدیریت صنعتی	متخصص استان سیستان و بلوچستان در مرکز فرماندهی سپاه پاسداران، رئیس تعاون سپاه، مجتمتع نظامی ساصد
وزیر بازرگانی	سید مسعود	1960	تهران	دکترای مهندسی	حضور در جبهه جنگ با عراق، ریاست اداره

مطالعات لجستیک، دانشگاه امام حسین، مشاور وزیر دفاع	صنایع			میر کاظمی	
فرمانده قرارگاه نور	دیپلم ریاضی، دکترای مدیریت استراتژیک	تهران	1958	سید محمد جهرمی	وزیر کار و امور اجتماعی
حضور در جبهه جنگ با عراق	نامزد دکترای مدیریت دولتی	گرگان	1958	محمد عباسی	وزیر تعاون

9 - "برای بیان حقایق نباید از احدی هراس داشت"، آگاه سازی (تهران)، 17 آوریل 2008. همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.agahsazi.com/News.asp?NewsID=4411

10 - همانجا.

11 - "آیت الله مکارم شیرازی: گرانی مسکن غوغا میکند"، *ابرار*، 19 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

http://abrarnews.com/politic/1387/870131/html/r_ooydad.htm#s253632

"آیت الله موسوی اردبیلی: گرانی اخیر احساسی و شعاری نیست"، *ابرار*، 19 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

http://abrarnews.com/politic/1387/870131/html/r_ooydad.htm#s253632

و "آیت الله مصباح یزدی: نسل آینده در معرض خطر است"، *ابرار*، 19 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر:

http://abrarnews.com/politic/1387/870131/html/r_ooydad.htm#s253608

12 - "آقای احمدی نژاد! اسم این دزدها که ملتی را بدبخت کرده اند چیست؟"، *عصر ایران*، 17 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.asriran.com/view.php?id=40191

13 - "کروبی خطاب به احمدی نژاد: برادر من، شما سه سال است که مسئول دولتید"، *امروز*، (تهران)، 23 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

<http://emruz.biz/ShowItem.aspx?ID=14376&p=1>

14 - "رئیس سازمان بررسی کل کشور: سازمان بازرسی به سابقه ای از مافیای اقتصادی نرسیده است"، *آگاه سازی*، 21 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر:

www.agahsazi.com/News.asp

15 - "نامه رئیس ثبت به احمدی نژاد: مستندات فساد را ارائه دهید"، *عصر ایران*، 21 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.asriran.com/view.php?id=40554

16 - "مظاهری: بانک مرکزی موسسه خیریه نیست"، *تابناک*، (تهران)، 20 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر:

www.tabnak.ir/pages/?cid=9341

17 - "دیدگاه: مسئول یا اپوزیسیون؟"، *سرمایه*، (تهران) 19 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.sarmayeh.net/webfa/default.aspx?IssueType=1&IssueDate=1387/01/31&Page=2#64860

18 - "خطرات ساده اندیشی در آخرین مرحله بیماری هلندی"، *دنیای اقتصاد*.

1 - "افزایش قیمت مواد غذایی ادامه دارد"، *ابرار* (تهران)، 21 آوریل 2008. همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

<http://abrarnews.com/politic/1387/870202/html/eghtesad.htm#s254373>

"عضو کمیسیون برنامه و بودجه: امسال وضع مسکن بدتر خواهد شد"، *آفتاب یزد* (تهران)، 25 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.aftabyazd.com/textdetalis.asp?at=4/19/2008&aftab=8&TextID=41443

2 - "خطرات ساده اندیشی در آخرین مرحله بیماری هلندی"، *دنیای اقتصاد* (تهران)، 19 آوریل 2008.

3 - محمود احمدی نژاد، "نو آوری: موانع و راهکارها"، یادداشت های شخصی. همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.ahmadinejad.ir/fa/innovation/

4 - "برکناری و استعفا وزیر اقتصاد سناریوی سبزه است"، *آفتاب یزد*، 6 آوریل 2008. همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.aftab-yazd.com/textdetalis.asp?dt=4/6/2008&aftab=8&TextID=39631

همچنین نگاه کنید به "الهام: در جریان نبودم وزرای اقتصاد و کشور تغییر می کنند. - واژه دروغ سبزه را من بکار نبردم. " *عصر ایران* (تهران)، 9 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.asriran.com/view.php?id=39584

برای مشاهده ادعای پور محمدی مبنی بر این که وی همچنان وزیر است نگاه کنید به "کشور به آرامش احتیاج دارد"، *کارگزاران* (تهران)، 20 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

<http://kargozaaran.com/ShowNews.php?6444>

برای مشاهده اصرار پورمحمدی مبنی بر این که در تاریخ 24 آوریل 2008 وی هنوز از سمت وزیر کشور برکنار نشده است، نگاه کنید به "وزیر کشور کامل"، *خبرگزاری دانشجویان*، ایسنا (تهران) 26 آوریل 2008.

5 - "مشروح سخنرانی رئیس جمهور در اجتماع با شکوه مردم قم" سرویس خبری ریاست جمهوری اسلامی ایران، 16 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.president.ir/fa/view.php?ArtID=9291

6 - همانجا.

7 - همانجا.

8 - همانجا.

www.jamejamonline.ir/papertext.aspx?newsnum=100936916746

37 - برای مثال نگاه کنید به "عزل پورمحمدی به آغاز مجلس هشتم موکول شده است"، *ابرار*، 4 ماه مه 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

<http://abrarnews.com/politic/1387/870215/html/rooydad.htm#s258831>

38 - "محمد رضا رحیمی سرپرست وزارت کشور می شود"، *مردم سالاری* (تهران) 22 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.mardomsalari.com/Template1/News.aspx?NID=25342

39 - "محمد رضا رحیمی سرپرست وزارت کشور می شود"، *مردم سالاری* (تهران) 22 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.mardomsalari.com/Template1/News.aspx?NID=25342

40 - "در حضور آقای احمدی نژاد"، خبرگزاری دانشجویان ایران بر گرفته از "سرپرست وزارت کشور در دو برداشت"، *الف نیوز*، (تهران) 21 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.alef.ir/content/view/24925

41 - سخنگوی جمهوری اسلامی ایران، "وزیر کشور"، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.sokhangoo.net/index.php?option=com_content&task=view&id=150&Itemid=79

19 - "خروج آخرین وزیر طرفدار اقتصاد آزاد از کابینه"، *شهروند امروز* (تهران)، 20 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

<http://shahrvandemroz.blogfa.com/post-507.aspx>

20 - همانجا.

21 - همانجا.

22 - پی. آر. کوماراسوامی، "دهلی: بین تهران و واشینگتن"، *میدل ایست کوارترلی* 15، شماره 1 (زمستان 2008): 41-47.

23 - "خروج آخرین وزیر طرفدار اقتصاد آزاد از کابینه"،

شهروند امروز.

24 - "در مراسم تودیع: چه باید کرد؟ جنگ اقتصادی را دشمن آغاز کرده بود"، آگاه سازی، 23 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.agahsazi.com/News.asp?NewsID=4465

25 - همانجا.

26 - "آواز دلفین ها"، *اعتماد ملی*، (تهران) 19 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.magiran.com/npview.asp?ID=1604109

27 - "اگر اهل عدالت نیستند، از سر راه کنار بروند"، *آگاه سازی*، 23 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.agahsazi.com/News.asp?NewsID=4471

28 - همانجا.

29 - "احمدی نژاد: فرهنگ شهادت برای حل مشکلات اقتصادی"، *تابناک*، 24 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.tabnak.ir/pages/?cid=9559

30 - "چرا نرخ سود بانکی را صفر نکنیم؟"، *دنیای اقتصاد*، 24 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.donya-e-eqtesad.com/PDF/1505/1505-1.pdf

31 - "بازرسان به احمدی نژاد اطلاعات غلط می دهند"، *عصر ایران*، 25 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.asriran.com/view.php?id=40876

32 - "دولت تصویب کرد، نرخ رشد چهار در صد را هشت در صد اعلام کند"، *تابناک*، 23 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.tabnak.ir/pages/?cid=9527

33 - "سندیکای صنعت برق: دولت طلب ما را بدهد"، *دنیای اقتصاد*، 24 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی:

www.donya-e-eqtesad.com/PDF/1505/1505-3.pdf

34 - "برداشت بدون مجوز 840 میلیون دلاری از حساب ذخیره برای تامین کالاهای غیر ضروری"، *دنیای اقتصاد*، 19 آوریل 2008.

35 - "با تودیع دانش جعفری، صمصامی امروز سکان دار وزارت امور اقتصادی و دارایی می شود"، *فارس نیوز* (تهران)، 22 آوریل 2008.

36 - "تاثیر تغییرات کابینه بر خط مشی اقتصادی دولت"، *جام جم* (تهران)، 27 آوریل 2008، همچنین در سایت اینترنتی زیر به زبان پارسی: